

Joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet Satakunnassa 2021-2025

1227/08.00.00/2020

Khall 26.10.2020 § 283

Joukkoliikenne on viime vuosina siirtynyt yhä enemmän markkinaehtoiseksi ja liikenneyhteydet ovat sen myötä heikentyneet. Kansalaiset ovat syystäkin olleet yhteydessä hallinnon ja päätöksenteon eri tasoille. Satakuntaliiton kunnanjohtajakokouksessa asiasta keskusteltiin ja päätettiin tarkastella joukkoliikenteen palvelutasoa koko maakunnan osalta. Tilannekartoituksessa kävi ilmi, että Varsinais-Suomen ELY-keskus oli 3.6.2020 hyväksynyt Satakunnan osalta joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet vuosille 2021 - 2025.

Aikaisemmin voimassa olleen Joukkoliikennelain (13.11.2009/869) 4 §:n mukaan toimivaltaiset viranomaiset olivat velvollisia määrittämään toimivalta-alueensa joukkoliikenteen palvelutason. Palvelutaso tuli määritellä yhteistyössä kuntien ja maakuntien liittojen kanssa ja siinä oli huomioitava eri väestöryhmien tarpeet. Palvelutasotavoitteet asetettiin määrääjäksi. Joukkoliikenteen palvelutasotavoitteiden määrittelyä ohjeistettiin kansallisilla ohjeilla, esimerkiksi:

- Ohje joukkoliikenteen palvelutason määrittelyyn (Liikenneviraston ohjeita 7/2010)
- Alueellisen joukkoliikenteen palvelutasomäärittelyssä käytettävät kriteerit (Liikenneviraston ohjeita 15/2011)
- Joukkoliikenteen palvelutason määrittely (Liikenneviraston ohjeita 31/2015).

Vuosien 2015–2018 aikana vaiheittain voimaan tullut Laki liikenteen palveluista ei enää velvoita joukkoliikenteen toimivaltaista viranomaista määrittämään joukkoliikenteen palvelutasoa tai tekemään palvelutasopäätöstä. Joukkoliikenteen palvelutasotavoitteiden määrittely ohjaa kuitenkin vahvasti ELY-keskuksen liikenteen suunnittelua ja hankintaa, ja sen laatiminen on nähty tarpeelliseksi, vaikka laki ei siihen velvoitakaan.

Toimintakentässä on tapahtunut viime vuosien aikana myös paljon muita joukkoliikenteen järjestämiseen vaikuttavia muutoksia. Tällaisia ovat mm.

- EU:n palvelusopimusasetuksen ja vanhan joukkoliikennelain siirtymäaika on päättynyt 2.12.2019. Siirtymäajan aikana kaikki liikenne on jokohankittu uudelleen tai se on järjestynyt markkinaehtoisesti.
- Liikenteen julkinen rahoitus on muuttunut eikä enää makseta lipputukia. Seutuliput ovat poistumassa kokonaan. Kunnat osallistuvat suoraan liikenteen hankintaan.
- Markkinaehtoinen liikenne on keskittynyt alueella kaukoliikenteen yhteysväleille. Muutoksia tapahtuu huomattavasti nopeammalla aikataululla

kuin aikaisemmin.

- Ilmastonäkökulmat ovat nousseet voimakkaasti esille. Puhtaan kaluston hankintadirektiivin kansallista toimeenpanoa odotellaan.

Varsinais-Suomen ELY-keskus käynnisti alkuvuodesta 2020 toimivalta-alueitaan koskevan joukkoliikenteen palvelutasotavoitteiden päivittämistyön. Palvelutasomäärittelyn tarkoituksena on muodostaa näkemys siitä, kuinka paljon ja minkä tasoista joukkoliikennettä tietyille yhteysväleille järjestetään. Edellisen kerran palvelutasotavoitteet on määritetty vuosille 2016–2020.

Selvityksessä joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet määritellään ELY-keskuksen järjestämälle seudulliselle joukkoliikenteelle. Peruskuntien sisäistä liikennettä sekä markkinaehtoisen liikenteen yhteyksiä on käsitelty selvityksessä vain niiltä osin, kuin se on katsottu yhteysvälikohtaisten palvelutasotavoitteiden määrittelyn näkökulmasta tarpeelliseksi.

Satakuntaliiton kuntajohtajakokouksessa ja kunnan järjestämässä tapauskohtaisessa on keskusteltu Varsinais-Suomen ELY-keskuksen joukkoliikenneasioista vastaavien kanssa. Kunta nosti esille, että palvelutasotavoitteiden peruslähtökohdissa on Euran kunnan palvelutasotavoitteiden osalta olemassa oleva virhe. Alueet on määritetty Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) Kaupunki-maaseutu -luokituksen mukaan. Eura on sen mukaan maaseudun paikalliskeskus, mutta raportissa kunta on määritetty ydinmaaseuduksi. Pohjatiedoista puuttuu keskustan ja Kauttuan taajamien muodostama "paikalliskeskus".

Joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet on luokiteltu seitsemään luokkaan (I - VII). Ydinmaaseutu määrittyy pääsääntöisesti luokkiin VI ja VII ja maaseudun paikalliskeskus sijoittuu luokkaan V. Luokan V palvelutaso on määritetty selvityksessä seuraavasti: "Säännöllisiä yhteyksiä arkipäivisin. Vaihtoehtoisia yhteyksiä töihin, kouluun ja asiointiin". Tavoitetasoksi on määritetty "Turvata arjen liikkumistarpeita; ei välttämättä su-liikennettä". Esimerkkiyhteyksinä maaseudun paikalliskeskukseen palvelutasosta esitetään selvityksessä "maaseudun paikalliskeskukset ja yhteydet keskuskaupunkiin".

Edellä kuvattuna mukaisesti palvelutaso Euran osalta voisi tarkoittaa toimivia yhteyksiä Poriin (keskuskaupunkiin) sekä Raumalle ja Huittisiin (maaseudun paikalliskeskus). Arjen liikkumistarpeet liittyvät työmatkoihin, opiskeluun ja asiointiin esim. Säskylän, Rauman ja Porin sekä Huittisten ja Helsingin suuntaan.

ELY:n selvityksessä ei ole myöskään voitu ennakoita Sataedun opiskelijoiden toimipaikkojen välisiä muutoksia. Lukuvuodesta 2020-2021 lukien mm. logistiikan opetus siirtyi Kokemäeltä Huittisiin, jossa opiskelee seitsemän ammattikouluopiskelijaa Eurasta ja muutama Säskylästä. Huittisissa opiskelee myös 12 euralaista opiskelijaa Huittisten ammatti- ja yrittäjäopistossa. Molemmat oppilaitokset ovat toisen asteen oppilaitoksia.

Joukkoliikenneyhteyksien palvelutaso on romahtanut erityisesti yhteyksillä Eura-Huittinen (-Helsinki) ja Eura-Harjavalta-Pori.

Koska 3.6.2020 päivätty Varsinais-Suomen ELY-keskuksen hyväksymä loppuraportti joukkoliikenteen palvelutasotavoitteista vuosille 2021 - 2025 sisältää virheellisiä lähtötietoja Euran kunnan osalta, kunnan on syytä vaatia loppuraportin lähtötietojen ja palvelutasotavoitteiden tarkistamista.

Esityslistan oheismateriaalina on ELY-keskuksen joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet Satakunnassa 2021-2025 -loppuraportti.

Valmistelu ja lisätiedot: Kunnanjohtaja Juha Majalahti, puh. 044 422 4000.

Ehdotus

Kunnanjohtaja:
Kunnanhallitus esittää Varsinais-Suomen ELY-keskukselle ELY-keskuksen joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet Satakunnassa 2021

- 2025 -loppuraportin tarkistamista Euran kunnan osalta siten, että kaupunki-maaseutu -luokituksen mukaisesti kunta määrittellään maaseudun paikalliskeskukseksi ja palvelutasotavoitteet määrittellään sen perusteella uudelleen. Lisäksi tarkistettavaksi esitetään Eurasta päivittäin Huittisissa opiskelevien määräksi 19.

Päätös

Kunnanhallitus:
Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Khall 09.11.2020 § 318

Joukkoliikenneyhteyksien heikentymisestä johtuen euralaisten mm. ammattiin opiskelevien päivittäiset matkat Huittisiin ovat vaikeutuneet. Samoin ovat heikentyneet joukkoliikenneyhteydet Tampereen ja Vt2:n suuntaan aina Helsinkiin saakka.

Em. heikennyksistä johtuen Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa on neuvoteltu yhteistyöstä kilpailuttaa viisi edestakaista bussivuoroa välille Eura-Huittinen. Tavoitteena on järjestää ammattioppilaitoksissa Huittisissa opiskeleville aamu- ja iltapäivävuorot opiskelujen mahdollistamiseksi sekä palauttaa aamuvorhainen yhteys Helsingin suuntaan ja iltapäivällä Helsingistä paluu päiväaikaisen käynnin mahdollistamiseksi Helsingin suuntaan. Lisävuorot on suunniteltu ajettaviksi vain kouluaikoina. Kesäaikaiseen liikennöintiin ei tässä yhteydessä olisi taloudellisia resursseja. Kilpailutus koskisi kalenterivuotta 2021.

Valmistelu ja lisätiedot: Kunnanjohtaja Juha Majalahti, puh. 044 422 4000.

Ehdotus

Kunnanjohtaja: Kunta sitoutuu enintään 60.000 euron kustannuksiin vuonna 2021 edellä kuvattujen lisävuorojen hankintaa varten välille Eura-Huittinen-Eura.

Päätös

Kunnanhallitus:
Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.